

המכללה לביטחון לאומי

חומר רקע

אוגוסט 2020

ייעוד

המכללה לביטחון לאומי היא המוסד הממלכתי הגבוה במדינה להכשרת הסגל הבכיר בצה"ל ובמערכות הביטחון והממשל לתפקידי פיקוד וניהול בכירים, על פי החלטת הממשלה מתאריך ה-23 במאי, 1976.

המב"ל נועדה לשמש מוסד ללימוד מקיף ומעמיק של הביטחון הלאומי, על כל מרכיביו ועל יחסי הגומלין שבניהם. תכנית הלימודים של המכללה משולבת בתכנית לימודים אקדמית, המתנהלת הן בקמפוס אוניברסיטת חיפה והן בין כתלי המכללה.

מטרות שנת הלימודים במכללה

1. לימוד ומחקר של מרכיבי הביטחון הלאומי.
2. ניתוח קשרי הגומלין בין מרכיבי הביטחון הלאומי השונים.
3. פיתוח כלי חשיבה ברמה האסטרטגית המתאימים להתמודדות של בכירים עם אתגרים בתחום הביטחון הלאומי.

על תכנית הלימודים

שנת הלימודים במב"ל נפתחת ב-2 בספטמבר 2020 ועתידה להסתיים ב-14 ביולי 2021. שנת הלימודים כוללת גם תואר שני במדעי המדינה מטעם אוניברסיטת חיפה. במהלך שנת הלימודים, עוברים המשתתפים מספר רב של קורסים, התנסויות וסדורים העוסקים בכלל היבטי הביטחון הלאומי של מדינת ישראל ומקיפים חמישה תחומים מרכזיים: הגנה לאומית, מדינאות, כלכלה, חברה וטכנולוגיה. בנוסף מעניק המב"ל למשתתפים כלים לחשיבה ותכנון ברמה האסטרטגית, כולל בתחום הדיגיטלי, ומיומנויות הנדרשות לבכירים.

שנת הלימודים במב"ל מחולקת לארבע עונות לימוד: העונה הראשונה היא העונה הבינלאומית, אשר כוללת פרק של לימוד מושגי יסוד בתחום הביטחון הלאומי וכן קורס בנושא גיאואסטרטגיה. העונה מסתיימת בסמינר מחקרי ובסיום לארבע מדינות באירופה (ליטא, סרביה, יוון וקפריסין) בחלוקה לצוותים, וכן סיום במוסדות נאט"ו והאיחוד האירופי. העונה השנייה היא העונה הישראלית, בה יעמיקו בלימוד אבות האומה, גיאוגרפיה וסדורים ביטחון לאומי ברחבי הארץ, בלימוד התחום של מדינאות ודיפלומטיה, פיתוח כלי חשיבה וניתוח בתחום האסטרטגיה, וכן מספר מיומנויות לבכירים. העונה כוללת מספר התנסויות בחקירות אסטרטגיות ומסתיימת בסימולציה מדינית-ביטחונית העוסקת בסוגיית הפלסטינית. העונה השלישית היא עונת ההתמחות, בה כלל המשתתפים יעברו קורס בנושא העולם הדיגיטלי למקבלי החלטות, ויסירו בארגונים שונים במערכת הביטחון. בעונה זו, בדומה לעונה הישראלית, כל משתתף בוחר בנוסף שני סמינרים נושאים. עונת ההתמחות מסתיימת בסמינר מחקרי וסיום למספר מדינות במזרח וברוסיה. העונה הרביעית היא העונה האינטגרטיבית, בה כל קבוצה של 3 משתתפים תידרש להשלים פרויקט גמר

מחקרי, אשר במסגרתו מתבצעת אינטגרציה של מספר דיסציפלינות סביב שאלת מחקר מרכזית. בסיום העונה נעמיק בלימוד ארה"ב ונצא לסיור שם שיאפשר למשתתפים הבנה טובה יותר של המערכת האמריקאית, והקשרים המיוחדים עם מדינת ישראל.

במהלך השנה זוכים המשתתפים לשמוע ישירות מההנהגה הלאומית של מדינת ישראל ומהעולם, הם נפגשים עם מובילים בחברה הישראלית ובהם ראשי ערים, שרים, חברי כנסת, ראשי ארגוני הביטחון, מנכ"לים של משרדי ממשלה, שגרירים, אנשי תרבות ורוח ועוד.

סגל המב"ל

מפקד המכללות הצבאיות והמב"ל: האלוף איתי וירוב

ראש התכנית האקדמית מטעם אוניברסיטת חיפה: פרופ' יוסי בן-ארצי

המדריכה הראשית: גב' מירב צפרי-אודיז מהוועדה לאנרגיה אטומית

מדריכה: ד"ר אלונה פישר-קם ממשרד החוץ

מדריך: מר אמיר מימון ממשרד החוץ

מדריך: אל"ם במיל' יהודה יוחננוף מצה"ל

מדריך: מר אבי אלמוג ממשרד ראש הממשלה

מדריכה: ד"ר בושרה רגב נצ"ם ממשרתת ישראל

רע"ן הדרכה: סא"ל מתן אור

דגשים לשיח במב"ל

1. במב"ל חלים כללי Chatham House האוסרים על ציטוט או יחוס דברים הנאמרים במליאה. נבקש גם מהמרצים לכבד כללים אלו, ולא לצטט או לייחס את הנאמר בזמן ההרצאה במקומות אחרים.
2. המשתתפים בקורס סקרנים, על כן רצוי להשאיר לפחות **שליש** מזמן ההרצאה לשאלות ותשובות ולהתייחסויות.
3. במב"ל קיימת תרבות של שיח כנה ופתוח, גם כשמדובר בנושאים מורכבים ולא קונצנזואליים. נודה לאורחנו על סבלנותם לשמוע דעות ורעיונות אחרים.
4. במב"ל ישנם שישה תלמידים בינלאומיים (קצינים בצבאות זרים) השומעים את ההרצאות באנגלית באמצעות תרגום סימולטני. במידה ויש מצגת או חומר עזר אחר - נדרש להעבירו עד שבוע לפני ההרצאה לטובת התרגום.
5. לאור הטרורוגניות הכיתה והרקעים המגוונים של המשתתפים, נודה על מיעוט בשימוש בראשי תיבות במהלך ההרצאה או לחילופין ביאורן במהלכה.

פירוט המשתתפים

שם	ארגון	שם	ארגון
אל"ם גלעד עמית	צה"ל - חי"ר	אל"ם אלון מצליח	צה"ל - חיל השלישות
אל"ם מאור אליעד	צה"ל - חי"ר	מר רונן כהן	משרד השיכון
אל"ם דוד שפירא	צה"ל - חי"ר	מר ערן ראובני	רשות המקרקעין
אל"ם רועי לוי	צה"ל - חי"ר	נצ"ם איתן מנשה	משטרת ישראל
אל"ם שי סימן טוב	צה"ל - חי"ר	נצ"ם חנן אדרי	משטרת ישראל
אל"ם איתמר בן חיים	צה"ל - חי"ר	נצ"ם ליאת פרל	משטרת ישראל
אל"ם יואב טורחנסקי	צה"ל - חיל הנדסה	מר יוסי יהושוע	נציבות שירות המדינה
אל"ם אידית אלמליח	צה"ל - חיל השלישות	מר יוני רוט	משרד ראש הממשלה
אל"ם עדנה אליה	צה"ל - חיל השלישות	גנ"ם ערן פייר	שירות בתי הסוהר
אל"ם עודד צמח	צה"ל - חיל תחזוקה	מר ירון יונגמן	משהב"ט
אל"ם יניב אביטן	צה"ל - חיל התחזוקה	מר ערן פלד	משהב"ט
אל"ם גיא דוידסון	צה"ל - חיל האוויר	מר אמיר אופק	משרד החוץ
אל"ם עומרי דור	צה"ל - חיל האוויר	גב' שלומית סופה	משרד החוץ
אל"ם אסף ורדי	צה"ל - חיל האוויר	מר דורון אברהמי	משרד הכלכלה
סא"ל שרגא גליקסמן	צה"ל - חיל האוויר	מר גיל ברקת	משרד המשפטים
אל"ם יאיר הכהן עראקי	צה"ל - חי כימוש	מר דורון סלובוטיצקי	בנק ישראל
אל"ם גיא יצחקי	צה"ל - חיל המודיעין	BG Mohit Trivedi	חי"ר - הודו
אל"ם אוהד בוכריס	צה"ל - חיל המודיעין	COL Nicola Mandolesi	חי"ר - איטליה
אל"ם טל פוליטיס	צה"ל - חיל הים	CAPT Robert Sinram	חיל הים - ארה"ב
אל"ם אורי ארנון	צה"ל - חיל הים	LtCol Timothy Scott	מארינס - ארה"ב
אל"ם אולגה פוליאקוב	צה"ל - חיל הרפואה	LTC Christian Bauer	חי"ר - גרמניה
אל"ם יוסי כראדי	צה"ל - חיל תקשוב	LTC Nikolaos Skourellos	חי"ר - יוון